ZRUŠENÍ
ŘÁDU JESUITSKÉHO

roku

1773

od papeže Klementa XIV.

Ku stoleté připomínce.

V PRAZE.
Nákladem vlastním.
(Komisionář Fr. A. Urbánek, knihkupec.)
1873.

ZRUŠENÍ
ŘÁDU JESUITSKÉHO
roku
1773
od papeže Klementa XIV.

Ku stoleté připomínce.

V PRAZE.
Nákladem vlastním.
(Komisionář Fr. A. Urbánek, kněhkupec.)
1873.

Breve římského papeže Klementa XIV

o zrušení řádu jesuitského,

datované 21. července 1773.

(Překlad.)

Klement XIV., papež Římský.

Na vždy trvající památku!

1. Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, předpověděný od proroka *kníže míru,* — jejž, přicházeje na tento svět, po andělích nejprvé zvěstoval pastýřům, a jejž konečně sám, než vstoupil na nebesa, učenníkům svým opět a opět zanechal, — jakmile všecko s Bohem Otcem smířil, vyjednav krví svou na kříži mír nejen se všemi na zemi, nýbrž i na nebi, odevzdal také apoštolům tento úřad smíření a poučil je o tomto smíření, aby, konajíce úřad ten ve jménu Krista, *jenž není Bohem rozmíšky,* nýbrž míru a lásky, celému světu mír zvěstovali a pílí a prací svou zvláště k tomu směřovali, aby všickni v Kristu zrození pečlivými byli o zachovávání jednoty ducha svazkem míru, jsouce jedno tělo a jeden duch, jakož i povoláni jsou v jedné naději povolání, ku kteréžto nikdo nedospěje, kdo dle výroku sv. Řehoře Velkého duchem s bližním spojeným k ní nespěje.

2. Toto učení a tento úřad smíření, nám zvláštním nějakým spůsobem od Boha svěřený, jsme sobě na pamět uvedli, jakmile jsme beze

všech zásluh našich na tento stolec povýšeni byli a dnem i nocí jsme úlohu tu před očima měli, a hluboce v srdci ji zapsanou majíce, dle sil svých jsme jí dosti učiniti usilovali, božskou k tomu pomoc stále vzývajíce, aby Bůh *myšlénky a záměry míru* nám i veškerému stádu Páně vlíti ráčil, a k dosažení jeho nám nejbezpečnější a nejpevnější cestu ukázal. Ano, dobře vědouce, že vůlí Boží postaveni jsme nad národy a nad říšemi, abychom ve vzdělávání vinice Hospodinovy a v zachovávání církve Kristovy, jejížto jest Kristus kámen úhelní, plenili a bořili, ničili a rozptylovali, stavěli a štěpovali, byli jsme vždy toho úmyslu a té stálé vůle, *abychom* — jakož jsme za to měli, že pro mír a pokoj říše Kristovy ničeho nesmíme opomenonti, co by k štěpování a stavění jakýmkoli spůsobem přiměřeno bylo, — *tak, kdyby tento svazek vzájemné lásky toho vyžadoval, stejně hotovi a připraveni byli k vytrhání a rozboření i toho, co by i nám bylo nejmilejší a nejpříjemnější, a čeho bychom jen bez největší těžkosti mysli a bolesti nejméně postrádati mohli.*

3. Není zajisté pochybnosti, že mezi prostředky, jež k získání dobra a blaha církve katolické nejvíce přispívají, *první skorem místo dáti se musí řádům řeholním,* z nichž celé církvi Kristově v každém věku prýštila se největší ozdoba, ochrana a prospěch. Protož je apoštolská tato stolice nejen schválila a svou záštitou podporovala, nýbrž je i mnohými nadala dobrodinimi, svobodami, výsadami a právy, aby proto tím více a více povzbuzováni a nadšeni byli ku vzdělávání pobožnosti a náboženství, k dobrému příkladu národům slo-

vem i skutkem, k zachování a utvrzení jednoty víry mezi věřícími. Než, kde věci tak daleko dospěly, že by z nějakého řeholního řádu lid křesťanský buď neměl oněch tak hojných užitků a tak žádoucích prospěchů, jež, aby přinášely, původně byly ustanoveny, aneb, že by více na záhubu býti a *spíše k porušení míru mezi národy, než k podporování jeho vhodnými se zdály:* tu táž *apoštolská stolice*, jež k jich štípení píli svou věnovala a svou moc na to vynaložila, — neváhala buď novými zákony je upevniti, aneb k prvější přísnosti života je přivésti aneb i docela je zrušiti a rozptýliti.

4. Z této zajisté příčiny papež *Innocenc III.*, předchůdce náš, když přesvědčil se, že přílišná různosť řeholí veliký zmatek v církvi Boží působí, na IV. obecném sněmě v Lateráně přísně zakázal, *aby budoucně nikdo ještě nový řád nezaváděl*, nýbrž, kdokoli by se k životu řeholnímu obrátiti chtěl, aby připojil se k některé řeholi již potvrzené, a mimo to rozhodl, kdokoli by chtěl nový dům řeholní založiti, aby řeholi a zařízení jeho přijal z potvrzených již řádů. Z čehož následovalo, že nebylo lze beze zvláštního povolení římského papeže zcela novou řeholi založiti, a to zajisté právem; nebo jelikož nové řeholní společnosti jen pro větší dokonalosť se zařizují, musí dříve tato svatá stolice apoštolská spůsob budoucího života skoumati a pilně uvážiti, aby pod pláštěm (záminkou) většího dobra a světějšího života v církvi Boží převeliké množství nehod a snad i škod nevzniklo.

5. Ačkoli pak toto velmi prozřetelně od Inno-

cence III., předchůdce našeho, ustanoveno bylo, přece později vynutilo neodbytné naléhání žadatelů nejen od apoštolské stolice potvrzení některých nových řeholí, ale i smělá některých odvážlivosť zavedla skoro nekonečný počet rozličných řádů, zvláště žebravých, ačkoliv ještě nebyly potvrzeny. Což když úplně poznal papež *Řehoř X.*, také předchůdce náš, obnovil, aby zlu tomu ihned přítrž učinil, na obecném sněmě Lyonském toto ustanovení téhož Innocence III., předchůdce svého, a *přísněji zapověděl, aby nikdo příště novou řeholi aneb nový řád nezaváděl, aneb oděv nové řehole na sebe bral;* vůbec pak všecky řehole a řády žebravé po IV. sněmu Lateránském zavedené, jež nedošly potvrzení apoštolské stolice, navždy zakázal. O potvrzených pak řádech od apoštolské stolice nařídil, aby dále trvaly tímto spůsobem: aby totiž těm, kteří v těch řeholích sliby již složili, dovoleno bylo, pakli jim libo, v nich zůstati, ale aby nikoho více ke složení slibů svých nepřipouštěli, aniž budoucně dům anebo místo nějaké sobě získali, aneb domů anebo místa, jež měli, odprodati mohli *beze zvláštního dovolení svaté stolice.* Neb toto vše vyhradil rozhodnutí stolice apoštolské, aby se to obrátilo na podporu země svaté, neb chudých, neb k jiným zbožným účelům od biskupů jednotlivých míst, aneb od těch, jimžby to stolice svatá sama svěřila. Osobám pak těchto řádů zcela zakázal, vykonávati jinde než u svých (domácích) úřad kazatele aneb zpovědníka, aneb i pohřby odbývati. Rozhodl však, že *v tomto ustanovení zahrnuty nejsou řády kazatelský (Dominikánův) a Minoritův (františkánský),* jichž potvrzení

očividný užitek, který celé církvi působí, dosvědčuje. Ustanovil též, aby řády *Eremitův sv. Augustina a Karmelitánů* v posavadním stavu se zachovaly, poněvadž založení jich stalo se před zmíněným všeobecným sněmem Lateránským. Konečně vůbec dovolil jednotlivým osobám řádů, ku kterým toto ustanovení se vztahovalo, aby vstoupily do ostatních řádů uznaných, avšak tak, aby žádný řád nebo klášter i se statky svými k jinému se nepřidával bez dřívějšího zvláštního povolení stolice apoštolské.

6. Tímto směrem ubírali se dle okolností časových svatí papežové římští, předchůdcové naši, jichžto všech ustanovení opakovati bylo by obšírné. Mezi ostatními však papež *Klement V.*, též předchůdce náš, bullou pod pečetí danou dne 6. května r. 1312 od narození Páně rytířský řád tak zvaných *Templářův*, ačkoliv zákonně potvrzen byl a jinak o církev Kristovu tak velkých získal si zásluh, že od apoštolské stolice znamenitými dobrodiními, výsadami, právy, svobodami a výhodami nadán byl, pro obecnou jeho pověsť (nedobrou) zrušil a úplně potlačil, ačkoliv všeobecný sněm Vienenský, jemužto záležitosť tuto k proskoumání svěřil, za dobré uznal, nevynésti o nich rozsudku řádného a konečného.

7. Svaté paměti papež *Pius V.*, taktéž předchůdce náš, jehožto zvláštní svatosť pobožně slaví a ctí církev katolická, řád řeholní *bratří Humiliátů*, jenž byl založen před sněmem Lateránským a potvrzen od Innocence III., Honoria III., Řehoře IX. a Mikuláše V., blahé paměti papežů římských a předchůdců našich, pro neposlušnosť

jejich nařízení apoštolských, pro vypuklé rozbroje domácí i venkovské, an neukazoval zcela žádné naděje příští ctnosti, a proto, jelikož někteří z tohoto řádu zločinně se spikli k zavraždění sv. Karla Boromejského, svaté římské církve kardinála, protektora a apoštolského visitatora řečeného řádu, zrušil a zcela odstranil.

8. Též předchůdce náš papež *Urban VIII.* ctihodné paměti listem svým, podobně ve spůsobu breve vyhotoveným, dne 6. února 1626 navždy potlačil a *zrušil kongregaci bratří konventuálních reformovaných* od předchůdce našeho papeže Sixta V. blahé paměti slavně potvrzenou a mnohými dobrodiními a vyznamenáními nadanou, protože neplynuly z řečených bratří církvi Boží ony užitky duchovní, ano velmi mnoho rozmíšek mezi těmito bratřími konventuálními reformovanými a druhými bratřími konventuálními *ne*reformovanými povstalo. Domy, konventy, pozemky, nářadí, statky, majetek, předpisy a práva, jež této řečené kongregaci náležely, daroval a přiřkl řádu bratří Minoritů konventuálních sv. Františka, vyjímaje toliko dům Neapolský a dům sv. Antonína Paduanského tak zvaný městský, kterýžto poslední přiřkl a přivtělil komoře apoštolské a rozhodnutí svému a svých nástupců nechal. Bratřím konečně nadřečené zrušené kongregace dovolil, aby přestoupili k bratřím sv. Františka, Kapucínům aneb tak nazvaným Observantům.

9. Tentýž papež *Urban VIII.* jiným listem, v stejném spůsobu breve dne 2. prosince 1643 vyhotoveným, *řeholní řád sv. Ambrože a Barnabáše* „u háje“ jmenovaný (ad Nemus) navždy *po-*

tlačil, zrušil a odstranil; a podrobil řeholníky řečeného potlačeného řádu právomoci a kázni biskupů dotýčných míst a dovolil nadřečeným řeholníkům, aby vstoupili do jiných řádů řeholních, od apoštolské stolice potvrzených. Zrušení toto papež *Innocenc X.* ctihodné paměti, taktéž předchůdce náš, bullou svou pod pečetí ze dne 1. dubna roku od vtělení Páně 1645 slavně potvrdil a mimo to dobrodiní, domy a kláštery nadřečeného řádu, jež byly dříve řeholní, za světské prohlásil, a aby i budoucně světskými byly a zůstaly, nařídil.

10. A tentýž *Innocenc X.*, předchůdce náš, listem svým, v podobném spůsobu breve vyhotoveným ze dne 16. března 1645 pro velké nepořádky vzniklé mezi řeholníky řádu chudých *pobožných škol* Matky Boží, ačkoliv řád onen po předcházející zralé zkoušce od papeže Řehoře XV., předchůdce našeho, slavně potvrzen byl, řečený řeholní řád *v jednoduchou kongregaci, bez skládání jakýchkoli slibů proměnil* na spůsob ústavu kongregace světských kněží Oratoria v kostele sv. Marie ve Vallicelle, nazvaný od města sv. Filipa Nerejského; řeholníkům řečeného řádu takto změněného přestoupení ku kterékoli řeholi potvrzené dovolil; přijímání noviců a skládání slibů již přijatým zapověděl; konečně svrchovanou moc a právomocnosť, již měl ministr generál, visitatorové a jiní představení, docela na biskupy dotýčných míst přenesl. Toto vše zachovávalo se po několik let, až pak tato stolice apoštolská, poznavši užitečnosť řečeného ústavu, dovolila mu opět bývalé skládání slavných slibů a učinila jej úplným řádem řeholním.

11. Podobným, v stejném spůsobu breve vyhotoveným listem ze dne 29. října 1650 tentýž *Innocenc X.*, předchůdce náš, pro rozbroje a rozmíšky vypuklé zrušil docela řád *sv. Basilia Armenského.* Řeholníky jmenovaného řádu zrušeného v oděvu kněží světských podrobil úplně právomoci a podřízenosti biskupů dotýčných míst, vykázal jim přiměřené opatření z příjmů oněch zrušených konventů a dal jim též povolení, že mohou přestoupiti ku kterémukoliv potvrzenému řádu.

12. Podobně tentýž *Innocenc X.*, předchůdce náš, jiným listem v řečeném spůsobu breve ze dne 22. června 1651 vyhotoveným, když zpozoroval, že nelze nějakých duchovních užitkův od *řeholní kongregace kněží Dobrého Ježíše* pro církev očekávati, řečenou kongregaci navždy zrušil; řeholníky jmenované právomoci biskupů dotýčných míst podrobil, vykázal jim příslušné opatření z příjmů zrušené kongregace a udělil jim povolení, že mohou přestoupiti ku kterémukoliv řádu řeholnímu, potvrzenému od apoštolské stolice; vynaložení statků řečené kongregace k jiným zbožným účelům zůstavil svému rozhodnutí.

13. Konečně papež *Klement IX.* blahé paměti, taktéž předchůdce náš, když spozoroval, že tři řády řeholní, totiž *řeholní kanovníci sv. Řehoře in Alga jmenovaní, Hieronymiáni z Fiesoly a konečně Jesuaté, od sv. Jana Kolumbána založení,* malý aneb žádný užitek a prospěch lidu křesťanskému nepřinášejí, aneb že není lze očekávati, žeby již kdy co prospěli, rozhodl se, *potlačiti* a zrušiti je a učinil to listem v podobném spůsobu breve ze dne 6. prosince r. 1668 vy-

hotoveným a statky a příjmy jejich dosti značné k žádosti republiky Benátské na ony výlohy obrátil, které k podniknutí války na Krétě (Kandia) proti Turkům nutné byly.

14. Při rozhodování však a provádění všeho toho vždy za dobré uznávali předchůdcové naši, aby užili nejlepšího spůsobu jednání, o kterémž se domýšleli, že zcela poslouží k zamezení duchovních výtržností a k odstranění všelikých rozmíšek aneb všelikého strannictví. *Proto zanechavše onoho spůsobu obtížného a pracného, jakéhož se užívá obyčejně při soudech veřejných, užívali jediné pravidel moudrosti*, z oné plné moci, kteroužto jakožto náměstkové Kristovi na zemi a nejvyšší řiditelové říše křesťanské v nejvyšší míře obdařeni jsou, postarali se o vykonání všech věcí, aniž by řádům řeholním, které zrušeny býti měly, dovolení a příležitosť udělily, aby práva užily a přetěžké ony výčitky odvrátily aneb žaloby odstranily, pro které takovému rozsudku podrobiti se měly.

---

15. Majíce tedy před očima tyto a jiné příklady, kteréž u všech největší váhy a důležitosti požívají, a zároveň snažnou žádostí sobě přejíce, abychom při onom rozhodnutí, jež níže sdělíme, s odhodlanou myslí a jistou cestou sobě počínali, *neopomenuli jsme nižádné píle a zkoušky*, abychom proskoumali všecko, cokoliv se týká počátku onoho řádu řeholního, jenž obecně **tovaryšstvo Ježíšovo** se nazývá, i jeho rozvoje a dnešního stavu; i dozvěděli jsme se z toho, že založen byl od *svatého* svého *původce* (Ignáce z Loyoly) ku spáse duší, *k obrácení kacířů a zvláště pohanů*

a konečně k většímu rozšíření zbožnosti a náboženství, a že k snazšímu a šťastnějšímu dosažení přežádoucího cíle toho *nejpřísnějším slibem evangelické chudoby* vůbec i zvláště byl Bohu věnován, vyjma toliko odbory studijní aneb literární, jimž udělila se moc a právo, míti důchody, avšak tím spůsobem, aby nikdy nic z těchto příjmů ku pohodlí, prospěchu a užitku tovaryšstva samého věnovati a obrátiti se nemohlo.

16. Těmito a jinými přesvatými zákony *potvrzeno bylo nejdříve toto tovaryšstvo Ježíšovo od papeže Pavla III.* ctihodné paměti, předchůdce našeho, bullou pod pečetí, danou ze dne 27. září *roku od vtělení Páně 1540*, a od téhož dáno mu bylo povolení, ustanoviti taková pravidla a stanovy, jež by sloužily co nejlépe k ochraně, neporušenosti a vedení řádu. A ačkoliv byl tentýž Pavel, předchůdce náš, řád ten na nejmenší počet členů, 60 totiž, obmezil, přece jinou bullou pod pečetí danou dne 28. února roku od vtělení Páně 1543 povolil v tomto tovaryšstvu všem těm, kteréžto do něho přijeti zdálo by se představeuým jeho vhodno a nutno. Roku konečně 1549 listem svým v podobné formě breve dne 15. listopadu vydaným tentýž Pavel, předchůdce náš, mnohými a velmi rozsáhlými výsadami obdařil toto tovaryšstvo a rozkázal, aby ono povolení, které již jindy od něho generálním představeným řečeného tovaryšstva uděleno bylo, — totiž přijeti 20 kněží jakožto duchovních pomocníků, a uděliti jim tatáž práva, výhody a právomocnosť, kterouž obdařeni jsou sami členové, kteří sliby složili, — na kterékoliv jiné, ježby k tomu za spůsobné titéž před-

stavení generální měli, beze všeho obmezení a počtu rozšířeno, a mimo to vyňal a osvobodil společnosť samu a všecky její členy a osoby a všecky jejich statky vší *nadvlády, právomoci a kázně* kterýchkoli biskupů a vzal ji ve svou a apoštolské stolice ochranu.

17. Nemenší byla laskavosť a štědrosť ostatních předchůdců našich k společnosti této. Nebo jest známo, že výsady této společnosti již dříve propůjčené buď potvrzeny aneb novými přídavky rozmnoženy aneb co nejzřejměji prohlášeny byly od Julia III., Pavla IV., Pia IV. a V., Řehoře XIII., Sixta V., Řehoře XIV., Klementa VIII., Pavla V., Lva XI., Řehoře XV., Urbana VIII. a jiných papežů římských ctihodné paměti.

Avšak ze samého obsahu a ze slov ustanovení apoštolských zřejmě jest vidno, *že v této společnosti skoro od počátku jejího rozličné símě nesvornosti a žárlivosti se vzmáhalo*, netoliko mezi členy samými, nýbrž i proti jiným řádům, proti světskému kněžstvu, akademiím, universitám, veřejným školám, ano i proti vládcům samým, do jejichžto zemí společnosť přijata byla, a že tyto spory a hádky jednaly buď o vlastnosti a povaze slibů, o čase, v kterém připuštěni býti mohou členové ku skládání slibů, o moci, členy vypuditi, o připuštění členů k svatým svěcením bez předepsaného spůsobu a bez slavných slibů proti ustanovením sněmu Tridentského a svaté paměti papeže Pia V., předchůdce našeho; buď o neobmezené moci, již nejvyšší představený (generál) této společnosti sobě osoboval, a o jiných věcech k řízení společnosti samé hledících; buď

o rozličných předmětech vyučování, o školách, o svobodách a výsadách, o kterých tvrdili biskupové jednotlivých míst a jiné osoby v církevní aneb světské hodnosti postavené, že jejich právomoci a právům škodny jsou; a konečně nescházely i nejtěžší žaloby proti členům samým vyslovené, *jež mír a pokoj světa křesťanského nemálo rušily*.

18. Odtud povstalo mnoho stížností proti společnosti, jež potvrzeny také vážným hlasem a zprávami některých knížat, byly k Pavlu IV., Piovi V. a Sixtovi V., předchůdcům našim ctihodné paměti, doneseny. Mezi těmito byl slavné paměti *Filip II., katolický* král španělský, jenž o to pečoval, aby jednak velmi závažné důvody, jimiž on puzen byl, jednak také ony hlasy, jež od inkvisitorů španělských proti přílišným výsadám společnosti a naproti způsobu její správy obdržel, jakož i stížnosti a hlavní příčiny rozbrojů, jež i od mnohých mužů této společnosti, učeností a zbožností znamenitých, potvrzeny byly, Sixtovi V., předchůdci našemu, vyloženy byly, a také u něho o to usiloval, aby apoštolskou visitaci této společnosti ustanovil a vykonal.

19. Prosbám a snahám téhož Filipa krále přisvědčil tentýž *Sixtus, předchůdce náš*, poněvadž poznal, že zakládají se úplně na spravedlnosti, a *ustanovil k úřadu apoštolského visitatora*, biskupa moudrostí, ctností a učeností u všech velmi váženého, a mimo to zřídil kongregaci několika kardinálů svaté církve římské, kteří by k provedení této věci všecku píli věnovali. Když však jmenovaný Sixtus V., předchůdce náš, předčasnou smrtí zachvácen byl, zanikl tento velmi prospěšný

pojatý úmysl jeho a neměl žádného výsledku. Papež pak *Řehoř XIV.* šťastné paměti byv k nejvyššímu úřadu apoštolskému povýšen, bullou svou ze dne 28. června roku od vtělení Páně 1591 *pod pečetí danou tovaryšstvo samo co nejšířeji opět potvrdil a přikázal, aby platny a pevny byly všecky výsady tomuto tovaryšstvu od předchůdců jeho propůjčené* a zvláště ona, jíž o to postaráno bylo, aby z tovaryšstva vyhnáni a propuštěni býti mohli členové, aniž by se užilo spůsobu soudního, to jest bez předchozího vyšetřování, bez sepsání soudních spisů, bez zachování řádu soudního, bez zachování lhůt i hlavních, nýbrž pouze jen když se poznala pravda skutku, a pouze ohled vzal na provinění aneb rozumnou příčinu a na osoby a jiné okolnosti. Mimo to nařídil nejhlubší mlčení a zakázal to zvlášť pod trestem vyobcování z církve, jež hned a bez soudního řádu nastupuje (excommunicatio latae sententiae), aby *nikdo proti řečeného tovaryšstva zařízení, stanovám neb výnosům přímo neb nepřímo bojovati se neodvažoval aneb něco z nich jakýmkoliv spůsobem změniti hleděl.* Přece však právo každému nechal, aby, pakli by za to měl, žeby se něco přidati, odníti aneb zaměniti mělo, to pouze jemu a římským papežům právě žijícím buď bezprostředně aneb skrze legáty apoštolské stolice aneb nuncie mohl oznámiti a předložiti.

20. Avšak toto všecko daleko ještě nestačilo k zapuzení stížností a žalob proti tovaryšstvu, *ano víc a více skoro celý svět naplňovaly velmi nemilé spory o učení tovaryšstva,* o němž pravili velmi mnozí, že odporuje pravé víře a

dobrým mravům; také domácí a venkovské vzplanuly rozbroje, a častějšími stávaly se žaloby proti němu, *zvláště že příliš baží po statcích pozemských*, z čehož ze všeho původ svůj vzaly nejen zmatky ony všem dosti známé, jež stolici apoštolské nesmírný zármutek a obtíž spůsobily, ale úmysly některých vládců proti tovaryšstvu. Tím se stalo, když toto tovaryšstvo od papeže *Pavla V.*, předchůdce našeho, šťastné paměti *nového potvrzení svého řádu a svých výsad dosíci chtělo*, že přinuceno bylo, žádati ho, aby za platná uznal a svou mocí potvrdil usnesení některá v 5. generální kongregaci učiněná a do slova opsaná v bulle jeho ze dne 4. září roku od vtělení Páně 1606 pod pečetí vydané, v kterýchžto usneseních co nejzřejměji čísti lze, že *jak vnitřní členů sočení a nepokoje, tak stížnosti a žádosti cizích proti tovaryšstvu pohnuly údy v schůzi* té shromážděné k vydání následujícího ustanovení:

„Poněvadž tovaryšstvo naše, zřízené od Pána, k rozšíření víry a ku blahu duší — jakož vlastními prostředky ústavu, jež jsou zbraně duchovní, ku prospěchu církve a vzdělání bližních pod praporem kříže účelu svého, po kterém touží, šťastně dosíci může: tak zase by toto dobré zamezilo, *a se v největší nebezpečí vydalo, kdyby tím se zabývalo, což světského jest a k záležitostem politickým a k řízení říší se vztahuje:* pročež co nejmoudřeji od předchůdců našich jest ustanoveno, abychom, stojíce v službě Boží, nezabývali se jinými věcmi, jež k zaměstnání našemu nepatří. *Poněvadž však zvláště v těchto časích velmi nebezpečných* na mnohých místech a u rozličných knížat (jichžto

však náklonnosť a lásku zachovati patří k službě Boží, jak za to měl svaté paměti otec Ignác), *snad vinou mnohých a buď ctižádostí aneb nevčasnou horlivostí řád náš v nedobré pověsti jest*, a jinak dobrá křesťanská pověsť nutná jest, aby se ovoce zdařilo: — uznala kongregace za dobré, že jest třeba, vystříhati se všeho stínu zla, a všecky žaloby, pokud možno, i když z nepravého podezření pocházejí, zameziti. Pročež tímto usnesením důrazně a přísně všem našim *zapovídá, by se do takovýchto veřejných záležitostí, třeba by zváni neb lákáni byli, jakýmkoliv spůsobem nemíchali a k žádným prosbám neb radám nějakým od řádu svého se neodchylovali.* A mimo to poručila otcům definitorům, aby dokonale rozhodli a ustanovili, kterými důraznějšími prostředky by se této nemoci, jak toho kde třeba jest, přítrž učinilo.“

21. S největší zajisté bolestí duševní jsme pozorovali, že nejen tyto nadřečené, ale i mnohé jiné potom užívané prostředky skoro žádného výsledku a moci neměly, aby tolikeré a tak velké nepokoje, žaloby a stížnosti proti tovaryšstvu často jmenovanému byly vyhlazeny a rozptýleny, *a že se o to marně přičinili ostatní předchůdcové naši* Urban VIII., Klement IX., X., XI. a XII.; Alexander VII. a VIII., Innocenc X., XI., XII. a XIII. a Benedikt XIV., kteří snažili se, aby přežádoucí mír církvi vrátili, vydavše velký počet nejprospěšnějších ustanovení, nejen co se týče věcí světských, do kterých se míchati nikdo nemá ani mimo čas svaté missie, ani při příležitosti její, ale i *co se týče různic největších a sporů s biskupy jednotli-*

vých míst, s řeholníky, s místy svatými a společnostmi jakéhokoliv spůsobu v Evropě, Asii a Americe od tovaryšstva ne bez ohromné zkázy duší a k podivení národů příkře vyvolaných; pak také *o vykládání a provádění pohanských některých obřadů,* jichž se na některých místech časem užívalo s opomíjením těch, jež od obecné církve řádně schváleny jsou, *aneb o užívání a vykládání oněch průpovědí, jež apoštolská stolice jakožto pohoršlivé a dobrému učení mravů zřejmě škodné právem zavrhla,* aneb o jiných konečně věcech převelké v skutku důležitosti a *k zachování neporušené čistoty křesťanské nauky zvláště potřebných,* z nichžto v této naší neméně jako v dřívější době *největší škoda a nepříjemnost pocházela, nepokoje totiž a rozbroje v několika katolických krajinách, pronásledování církve v některých částech Asie a Evropy, spůsoben jest konečně převeliký zármutek předchůdcům našim* a mezi nimi zbožné paměti papeži *Innocenci XI.*, jenž nutností dohnán až tak daleko šel, že tovaryšstvu zapověděl, aby novice oblékali, pak papeži *Innocenci XIII.*, jenž přinucen byl, tímtéž trestem mu pohroziti, a konečně ctihodné paměti papeži *Benediktu XIV.*, jenž za nutné uznal, naříditi visitaci domů a kollegií v říši nejdražšího v Kristu syna našeho Josefa, nejvěrnějšího krále Portugalského a Algarbského, aniž pak později nějaká útěcha apoštolské stolici aneb pomoc tovaryšstvu aneb světu křesťanskému prospěch *vzešel z nejnovějšího apoštolského listu,* od papeže *Klementa XIII.*, šťastné paměti, bezprostředního předchůdce našeho, *spíše vynuceného,* abychom užili slova od předchůdce našeho Řehoře X.

na výše jmenovaném sněmě Lugdunském užitého, *než dosaženého, jímž ústav tovaryšstva Ježíšova velmi se odporučuje a opět potvrzuje.*

22. Po tolika a takovýchto bouřích a nejprudších nepokojích doufal každý dobře smýšlející, že objeví se konečně jednou onen velmi žádaný den, jenž by mír a pokoj v míře nejhojnější přinesl. *Avšak za vlády téhož Klementa XIII. předchůdce našeho na stolci Petrově mnohem těžší a bouřlivější nastaly časy.* Neboť když *každodenně více se množily stížnosti a žaloby proti řečenému tovaryšstvu,* ano když i velmi nebezpečné na mnohých místech vznikly různice, nepokoje, třenice a pohoršení, jež po seslabení a úplném přetržení svazku křesťanské lásky mysli věřících k stranictví, nenávisti a nepřátelství mocně povzbuzovaly, zdálo se, že věc k takovému stupni a nebezpečí dospěla, že i ti, jichž dávná láska a náklonnosť k tovaryšstvu jakýmsi dědičným právem od otců přešlá skoro jednosvorně nejvýš se chválí, totiž nejmilejší v Kristu synové naši *králové Francie, Španěl, Portugal a obou Sicilií úplně přinuceni byli, ze svých království, zemí a krajin členy propustiti a vyhnati,* majíce za to, že *pouze nejkrajnější tento prostředek zbývá proti tolikerému zlu, a že úplně jest nutný, má-li se azmeziti, aby se křesťanští národové v samém lůně svaté matky církve na vzájem nepopouzeli, nedrážďili a nerozervali.*

23. Poněvadž však **jmenovaní** (králové), **nejmilejší** v Kristu synové naši, za to měli, že prostředek tento nemůže býti trvalý a k utišení celého světa křesťanského přiměřený, leč by tova-

ryšstvo samo zcela zrušeno a úplně potlačeno bylo, *pročež předložili řečenému Klementu XIII., předchůdci našemu, své úmysly a svou vůli* a celou mocí svou a prosbami, spojenými s přáními, o to žádali, aby nejdůraznějším tímto spůsobem o trvalou bezpečnosť svých poddaných a o dobro celé církve co nejmoudřeji se postaral. Avšak smrť tohoto papeže, která se stala proti všech nadání, zamezila zcela průběh a výsledek té věci. Pročež **nám**, již jsme na tuto stolici Petrovu řízením milosti Boží postaveni byli, **tytéž hned předneseny byly prosby, žádosti a přání**, k nimž i **mnozí biskupové a jiní mužové** hodností, učeností a nábožností velmi slavní svá přání a své přesvědčení připojili.

24. Soudili jsme však, že jest *nám*, abychom ve věci tak závažné a takovou důležitosť mající co *nejopatrnějšího rozhodnutí* se domohli, *dlouhého času třeba*, nejen abychom pilně pátrati, zrale skoumati a s největší rozvahou rozhodnouti mohli, nýbrž také, abychom *mnohým vzdycháním a ustavičnými modlitbami* zvláštní od Otce světel vyžádali si pomoci a ochrany, v kteréžto věci jsme se i o to postarali, aby *nám také modlitbou a dobrými skutky věřících častěji u Boha pomáháno bylo.* Mezi jiným chtěli jsme proskoumati, na jakém základě spočívá ono u mnohých rozšířené mínění, **že řád duchovních tovaryšstva Ježíšova od sněmu Tridentského slavným jakýmsi spůsobem schválen a potvrzen byl**, a našli jsme, že na zmíněném sněmě nic jiného o něm se nejednalo, než aby ze všeobecného onoho usnesení vyňat byl, jímž o ostatních řádech řehol-

ních ustanoveno bylo, aby novicové, kteří by po ukončení noviciátu schopnými shledáni byli, k složení slibů připuštěni aneb z kláštera propuštěni byli. Pročež tentýž svatý sněm (sez. 25, kap. 16 o řeholnících) se vyjádřil, že nechce ničeho obnovovati aneb zamezovati, aby řečený řád duchovních tovaryšstva Ježíšova podlé zbožného jejich zařízení, od svaté apoštolské stolice potvrzeného, Pánu a Jeho církvi sloužiti nemohl.

25. Po užití tolika a tak nutných prostředků, *podporováni jsouce, jakož důvěřujeme, přítomností a pomocí Ducha Božího, jakož i povinností úřadu svého puzeni*, kterýmžto jak k zjednání, podporování, posilňování míru a pokoje říše křesťanské, tak k úplnému odstranění všeho, což by jí i k nejmenší škodě sloužiti mohlo, pokud síly stačí, co nejvíce nuceni jsme, — a když jsme nad to pozorovali, že *řečené tovaryšstvo nemůže více přinášeti ony přehojné a rozsáhlé prospěchy a užitky*, pro něž ustanoveno, od tolika předchůdců našich schváleno a značným počtem výsad nadáno bylo, ano, *že jen s tíží aneb žádným způsobem pravý a trvalý pokoj církve vrátiti se nemůže, pokud ono nedotknuto zůstává:* pročež těmito velmi závažnými příčinami pohnuti a jinými nuceni důvody, *jež nám jak pravidla moudrosti, tak nejlepší řízení církve všeobecné podávají, a jež hluboko v duši své uschované chováme*, slednjíce šlépěje týchž předchůdců svých a zvláště zmíněného Řehoře X., předchůdce našeho na obecním sněmu Lugdunském, poněvadž i nyní jedná se o společnosť jak ohledem zařízení jejího, tak ohledem výsad jejích mezi řády žebravé vpočtěnou,

po zralém uvážení, z bezpečného poznání a z plnosti moci apoštolské

často jmenované tovaryšstvo zrušujeme a potlačujeme;

zničujeme a odstraňujeme vůbec i zvláště všecky *jeho* povinnosti, služby a správy, domy, školy, kolleje, hospice, gymnasia a místa jakákoliv, v kterékoliv krajině, království a říši se nalézající a způsobem jakýmkoliv jemu patřící; jeho stanovy, obyčeje, zvyky, usnešení, rozhodnutí třeba přísahou, schválením papežským aneb jinak stvrzená, podobně všecky výsady vůbec i zvláště a výhody všeobecné neb zvláštní, jejichžto obsah tímto, jakoby slovo od slova uvedeny byly, úplně a dostatečně vyjádřeny míti chceme a byť i jakýmikoliv formulemi, závěrky zrušujícími, jakýmikoliv závazky neb nálezy vyjádřeny byly. *Pročež ustanovujeme, aby navždy zničena a úplně zrušena byla všeliká a jakákoliv moc představeného generála*, provinciálů, visitatorů a jiných jakýchkoliv řečeného tovaryšstva představených jak ve věcech duchovních, tak světských, a právomocnosť tuto úplně a zcela přenášíme na biskupy jednotlivých míst podlé způsobu, případů a osob, a pod oněmi výminkami, jež níže vyložíme, *zakazujíce*, a tímto již to skutečně činíme, aby *nikdo více do řečeného tovaryšstva přijat, oblečen a k noviciátu připuštěn nebyl;* kteří však posud přijati byli, aby k složení slibů jednoduchých neb slavných, pod trestem neplatnosti připuštění a složení slibů a jinými tresty úsudku našemu

nechanými, žádným spůsobem připuštěni býti nemohli a s to nebyli. Ano, chceme, přikazujeme a *nařizujeme, aby ti, kteří nyní v noviciátě se nacházejí, okamžitě, hned, bezprostředně a platně propuštěni byli;* a podobně zakazujeme, aby ti, kteří jednoduché sliby složili, avšak dosud žádného posvátného svěcení nepřijali, *k vyšším svěcením připuštěni býti nemohli* pod záminkou aneb na základě buďto slibů v tovaryšstvu již složených aneb výsad, jež proti ustanovením sněmu Tridentského tomuto tovaryšstvu propůjčeny byly.

26. Poněvadž však k tomu úmysly naše směřují, abychom, jakož o prospěch církve a o mír národův pečovati si žádáme, tak jednotlivým tohoto tovaryšstva osobám neb členům, *jež jednotlivé otcovsky v Pánu milujeme,* útěchu nějakou a pomoc zjednali, aby sproštěni jsouce všech sporů, různic a tísní, jimiž až dosud znepokojováni byli, prospěšněji vinici Páně mohli vzdělávati a blahu duší více prospěti, pročež rozhodujeme a ustanovujeme, *aby členové, kteří složili jen sliby jednoduché* a svatých svěcení ještě neobdrželi, během času, jejž určí biskup jednotlivých míst, a jenžby stačil k nalezení nějakého zaměstnání, úřadu aneb dobrotivého hostitele, avšak ne déle než jednoho roku, počínajíc ode dne tohoto listu našeho, *z domů a kollejí tohoto tovaryšstva,* sproštěni jsouce všeho závazku slibů jednoduchých, *úplně vystoupili,* vyvolivše si spůsob života, jejž by za více přiměřený povolání, silám a svědomí svému v Pánu uznávali, anto i dle výsad tovaryšstva z něho propuštěni býti mohli ne z jiné příčiny, než té, kterouž by představení s moudrostí a

okolnostem nejpřiměřenější měli, bez předchozího předvolání, bez sepsání soudních spisů, bez zachování nějakého řádu soudního.

27. *Členům však vysvěceným* všem dáváme dovolení a moc, aby *domy a kolleje tovaryšstva opustili*, buďto aby *se odebrali do některého z řádů řeholních od stolice apoštolské potvrzených*, kdež mají setrvati po čas zkoušky od sněmu Tridentského předepsaný, pakli složili v tovaryšstvu jednodnché sliby; pakli však také slavné sliby složili, budou toliko po celých 6 měsíců zkoušeni, k čemuž jim dobrotivě prominutí dáváme; aneb *aby ve světě zůstali jakožto kněží a klerikové světští* pod obecnou a úplnou poslušností a poddaností řádných biskupů, v jejichžto diécesi se usadí; ustanovujeme také, aby těm, kteří tímto spůsobem *ve světě* zůstanou, *přiměřený nějaký plat* vykázán byl z příjmů domu aneb kolleje, kdež se nacházeli, *pokud* by jinak opatřeni nebyli, s ohledem však jak na příjmy, tak na břemena na něm záležející.

28. *Ti však, již sliby složili a vysvěceni byli,* — kteří by buďto ze strachu, že by nemohli slušně živi býti z nedostatku neb z nedostatečnosti přiměřeného opatření, aneb že nemají místa, kde by příbytek si nalézti mohli, aneb pro pokročilosť věku, chatrné zdraví a jinou *spravedlivou a důležitou příčinu domy tovaryšstva aneb kolleje opustiti za vhodné neuznali, mohou tam zůstati,* s tím však ustanovením, aby nižádnou správu řečeného domu aneb kolleje neměli, jen oděvu kněží světských užívali a biskupovi tohoto místa úplně podrobeni byli. Zakazujeme však úplně, aby na

místo těch, kteří by odešli, jiné dosazovali, dům neb místo nějaké znovu dle usnesení sněmu Lugdunského získali, mimo to domy, majetek a místa, jež nyní mají, prodati mohli; nýbrž mohou se do jednoho toliko domu aneb do více s ohledem na členy, kteří zůstanou, shromážditi, tak aby domy, jež prázny zůstanou, mohly se k zbožným účelům obrátiti dle toho, co se bude zdáti, náležitě a řádně dle místa a času, přiměřeno svatým předpisům, vůli zakladatelů, rozmnožení služby Boží, spasení duší a všeobecnému prospěchu. Zatím však muž nějaký z kněžstva světského, moudrostí a dobrými mravy nadaný, ustanoven bude, jenž by řečené domy spravoval po úplném zrušení a potlačení jména tovaryšstva.

29. Ustanovujeme, aby také jednotliví členové řečeného tovaryšstva ze všech krajin, z nichžto již vypuzeni jsou, zahrnuti byli v tomto všeobecném potlačení tovaryšstva, a protož chceme, aby svrchu řečení vypuzení, třeba by již vyšší svěcení byli obdrželi, do stavu kleriků a kněží světských sami sebou vřaděni a řádným biskupům jednotlivých míst úplně podrobeni byli, leč by do jiného řádu řeholního přešli.

30. Biskupové jednotlivých míst, pakli potřebnou ctnosť, učenosť a mravů neporušenosť při oněch naleznou, kteří z tovaryšstva do stavu kněží světských mocí tohoto přítomného listu přešli, *mohou jim dle svého úsudku povolení dáti* aneb odepříti, aby slyšeli svátostní zpověď věřících, aneb k lidu veřejné posvátné řeči odbývali, bez kterého povolení písemného však nikdo z nich se nebude smíti odvážiti, aby tyto úkony vykonával.

Avšak toto dovolení nemají biskupové aneb řádní představení jednotlivých míst nikdy dáti vzhledem na cizí (věřící mimo dům a místo) těm, kteří v kollejích aneb domech, jež dříve tovaryšstvu patřily, žíti budou; pročež jim *navždy zakazujeme*, aby *svátostí pokání cizím přisluhovali aneb kázali*, jakož i sám Řehoř X., předchůdce náš, v uvedeném generálním sněmě podobným spůsobem zapověděl. V této věci necháváme to svědomí biskupů samých, jichž žádáme, aby pamětlivi byli nejpřísnějšího onoho počtu, jejž z duší starosti jejich svěřených Bohu klásti budou, a také nejpřísnějšího onoho soudu, jímž nejvyšší soudce živých i mrtvých hrozí těm, kteří představeni jsou.

31. Chceme nad to, *pakli kdo z těch, kteří tovaryšstvu náleželi, mládež ve vědách vyučuje aneb učitelem jest v kolleji anebo škole nějaké*, poněvadž úplně všickni jsou všeho řízení, správy a vlády zbaveni, aby jen těm dalo se povolení a moc, v tomto úřadě setrvati, kteří by nějakým spůsobem ukázali, že lze se nadíti dobrého výsledku z prací jejich, *pakli by se jen zdrželi těch rozprav a článků učení*, jež buďto svou volností aneb malicherností obyčejně převelké rozbroje a nepříjemnosti působí a plodí, a aby nikdy k tomuto úřadu učitelskému ti připuštěni, aneb v něm, pakli jej již nyní skutečně zastávají, necháni nebyli, kteří mír školní a všeobecný pokoj dle sil svých zachovati nechtějí.

32. Co se pak týká *svatých missií*, o kterých také platiti má, co jsme o zrušení tovaryšstva rozhodli, necháváme sobě ony prostředky usta-

noviti, jimiž by jak obrácení nevěřících, tak upokojení různic snáze a bezpečněji zjednáno a spůsobeno býti mohlo.

33. Zrušivše však a úplně odstranivše, jak svrchu ustanoveno, všecky výsady a stanovy často jmenovaného tovaryšstva, ustanovujeme, že členové jeho, když z domů a kollejí tovaryšstva odešli a do stavu kněží světských vřaděni byli, *schopni a spůsobilí jsou k dosažení* — ale dle ustanovení svatých kánonů a rozhodnutí apoštolských — *jakýchkoli obročí* (beneficií) jak bez duchovní správy, tak s ní spojených služeb, hodností, úřadů a podobných, k čemuž ke všemu, když v tovaryšstvu trvali, přístup jim byl úplně zamezen od papeže Řehoře XIII. šťastné paměti listem jeho v podobném spůsobu breve ze dne 10. září 1584 vyhotoveným, jehožto počátek jest „Satis superque“. Také jim dovolujeme, co též jim zakázáno bylo, *aby dárky za příčinou sloužení mše svaté mohli přijímati* a aby mohli všech oněch milostí a výhod užívati, jichž by byli jakožto klerikové řeholní tovaryšstva Ježíšova navždy zbaveni bývali. Taktéž *zrušujeme* vůbec i zvláště všecky svobody (dispense), jimiž od generálního představeného a jiných představených mocí výsad od papežů obdržených, obdařeni byli, *čísti totiž knihy kacířů a jiné od apoštolské stolice zavržené a odsouzené, nezachovávati dnů postních,* aneb předepsaných pokrmů v tyto dny neužívati, *odříkávání hodinek církevních* vykonávati před aneb po ustanoveném čase a jiné věci toho spůsobu, jichž nadále užívati jim co nejpřísněji zapovídáme, poněvadž jest úmysl náš a rozhodnutí naše, aby

rovněž jako světští kněží spůsob života svého dle pravidel obecného práva zařídili.

34. *Zapovídáme*, aby se kdo, až *tento náš list* ohlášen a znám učiněn bude, odvážil, *provedení jeho zastavovati* v jakémkoli spůsobu i jmeně a pod záminkou jakékoliv žádosti, odvolání a dovolání, vyjádření aneb porady o pochybnostech, jež by snad vzniknouti mohly a pod jinou jakoukoliv záminkou předvídanou aneb nepředvídanou. Neboť chceme, aby nyní a bezprostředně potlačení a zrušení celého jmenovaného tovaryšstva a všech jeho úřadů v život vešlo tím spůsobem, jaký jsme svrchu naznačili, *pod trestem vyobcování z církve ihned počínajícího* a nám i nástupcům našim římským papežům právě žijícím (k zrušení) zadrženého naproti komukoliv, jenž by se odvážil, provedení tohoto listu zadržovati, stěžovati aneb prodlužovati.

35. Rozkazujeme nad to a ve jménu svaté poslušnosti poroučíme vůbec a zvláště všem osobám církevním, řeholním, světským jakéhokoliv stupně, hodností řádu a postavení a zvláště těm, kteří až dosud k tovaryšstvu náleželi a mezi členy jejími byli, *aby neodvážili se toto zrušení zastávati, proti němu bojovati, psáti aneb i mluviti o něm a jeho příčinách, pohnútkách, jakož ani o ústavu pravidlech, ustanoveních, spůsobu vlády* tovaryšstva anebo o jiné věci, která svým obsahem sem patří, bez výslovného dovolení římského papeže; a podobným spůsobem pod trestem vyobcování z církve nám a nástupcům našim právě žijícím zadrženého *zakazujeme* všem vůbec i zvláště, odvážiti se za příležitosti tohoto potlačení *někomu, tím méně těm, kteří členy byli, příkořím, urážkami,*

pohaněním aneb jiným spůsobem potupy ústně neb písemně, tajně neb veřejně ukřivditi, aneb jej popouzeti.

36. Napomínáme *všecky křesťanské panovníky*, aby celou silou, vážností a mocí svou, již k obraně a ochraně svaté římské církve od Boha obdrželi, pak také onou poslušností a úctou, již k této apoštolské stolici chovají, péči a snahu svou přičinili, aby tento list náš co nejjistějšího dosáhl výsledku, ano, aby jednotlivé věci v tomto listu obsažené zachovávajíce *podobné rozkazy vydali a uveřejnili*, jimiž by každým spůsobem zamezili, by, až tato naše vůle prováděti se bude, nějaké hádky, různice a rozbroje mezi věřícími nepovstaly.

37. Napomínáme konečně *všecky křesťany* a pro Pána našeho Ježíše Krista prosíme, aby pamětlivi byli, že všickni téhož mistra máme, jenž v nebesích jest, téhož všickni Vykupitele, od něhož vykoupeni jsme za velkou cenu; že všickni týmž obmytím vody a slovem života znovu zrozeni a syny Božími, spoludědici pak Kristovými učiněni; týmž pokrmem katolického učení a slova Božího živeni jsme; že konečně jsme všickni jedno tělo v Kristu, jednotliví jeden druhého údy, a protož že opravdu třeba jest, *aby všickni společným svazkem lásky spojeni se všemi lidmi pokoj měli* a nikomu ničím povinni nebyli, než aby se vespolek milovali, neboť kdo miluje bližního, zákon naplnil, celým srdcem nenávidíce urážky, sočení, hádky, nástrahy a jiné věci toho spůsobu od starého nepřítele pokolení lidského vymyšlené, vynalezené a spůsobené k znepokojování církve

Boží, k zamezení věčného blaha věřících za velmi klamnou záminkou a důvodem školních hádek, mínění aneb i křesťanské dokonalosti. Všickni pak všemi silami mají k tomu pracovati, aby zjednali si pravou a skutečnou moudrosť, o níž psáno jest skrze svatého Jakuba (3, 13—18): Kdož jest moudrý a umělý mezi vámi? Ukaž dobrým obcováním skutek svůj v tichosti moudrosti. Pakli závisť hořkou máte a svárové jsou v srdcích vašich, nechlubte se a nebývejte lháři proti pravdě; není zajisté ta moudrosť s hůry sstupující, ale jest zemská, tělesná, ďábelská. Nebo kde závisť a svárlivosť, tu neustavičnosť a všeliký zlý skutek. Ale moudrosť, která jest s hůry, zajisté jest stydlivá, potom pokojná, mírná, povolná, k dobrým věcem přivolující, plna milosrdenství a dobrého ovoce, nesoudící, bez pokrytství. Ovoce pak spravedlnosti v míru se rozsévá těm, kteří činí mír.

38. *Nemá také tomuto přítomnému listu* z té příčiny, že by představení a jiní řeholníci často jmenovaného tovaryšstva a ostatní, kteříkolivby tu zájem měli aneb míti jakýmkoliv spůsobem předstírali, s ním nesouhlasili, ani k tomu přivoláni a slyšeni nebyli, *vytýkána býti chyba lstivého dobytí* (subrepce, obrepce) *neplatnosti neb neprávnosti*, aneb chyba nedostatku úmyslu našeho aneb jakýkoli jiný (nedostatek), třeba by byl velký, nevymyšlený (skutečný) a podstatný, aneb také to, že v uvedených částech aneb v některé z nich jisté zvyky a cokoliv jiného zachovati a vyplniti se měly, zachovány nebyly, aneb jakékoliv jiné věci z práva neb z obyčeje nějakého plynoucí, třeba i

v zákonníku církevním obsažené aneb pod záminkou veliké, ano převeliké a úplné urážky a pod jakoukoliv jinou záminkou, okolností neb za jakýmkoli důvodem, třeba byl sebe spravedlivější, rozumnější, ve výsadách obsažený, i za takový, jenž k dosažení platnosti uvedených věcí nutně by uveden býti měl; — *nemá se z těchto příčin proti němu bojovati, nemá se za neplatný vydávati, odvolávati, před soud neb ku pojednání bráti, aneb v meze práva přivésti, aniž se má proti němu navrácení v předešlý stav, hájení, přivedení na cestu a v meze práva aneb jiný jakýkoliv prostředek práva, události, milosti neb spravedlivosti žádati, aneb po udělení a dosažení jeho jakýmkoliv spůsobem užívati, aniž lze jím před soudem nebo mimo soud podporovánu býti*; nýbrž tento přítomný list *má býti vždy a trvale platný, stálý a vydatný, svého úplného a neporušeného výsledku dojíti a obdržeti a ode všech vůbec* a zvláště, ku kterýmž se vztahuje a jakýmkoliv spůsobem vztahovati bude, *budoucně neporušeně zachovaván býti.*

39. A tak, a ne jinak, má ve všech uvedených případech vůbec i zvlášť od jakýchkoli soudců řádných i zplnomocněných, také i od auditorů právních záležitostí apoštolské stolice, od kardinálů svaté římské církve, též i od legátů zvláštních (a latere) a nunciů papežských, a od jiných, v jakémkoliv úřadě nyní i budoucně postavených, ve všech právních záležitostech a instancích rozhodnuto a rozsouzeno býti, čímž se jakákoliv jejich nebo jim podřízených moc a právo jinak rozhodnouti a rozsouditi zrušuje; i ustano-

vujeme, *že neplatné a liché jest vše, co by jinak od kohokoliv a jakoukoli mocí vědomě neb nevědomě podařilo se, někomu proti tomu provésti.*

40. *Tomu nemají na újmu býti ani papežská ustanovení a pravidla,* byť i na obecných sněmích vydána byla, a v případu potřeby ani naše pravidlo „de jure quaesito non tollendo", aniž mají tomu překážeti tohoto často jmenovaného tovaryšstva a jeho domů, kollejí a chrámů, — i papežskou přísahou, schválením nebo jakýmkoli jiným spůsobem potvrzených — stanovy, obyčeje a výsady udělené a listy papežské tomuto tovaryšstvu a jeho představeným, řeholním neb kterýmkoli jiným osobám jakéhokoliv obsahu a v kterékoli formě dané, byť i s přídavky zrušovacími a jinými odvolacími nálezy opatřeny byly anebo z podobné příčiny nebo v konsistoři nebo kterakkoliv jináče uděleny, potvrzeny a obnoveny byly. A třebas by k jejich úplnému zrušení zvláštní, výslovná, nepřetržitá a doslovná zmínka — a nikoli jen všeobecná klausule, totéž působící — o nich a jejich obsahu, nebo jakékoliv jiné vyjádření uvedeno nebo nějaká jiná určitá forma při tom zachována býti měla: nicméně máme tento obsah jejich zde za zcela a dostatečně vyjádřený a uvedený, tak jako by doslovně beze všeho vynechání a dle úplně předepsaného spůsobu zde vyjádřen a uveden byl, a *zrušujeme je zvlášť a výslovně,* byť tomu cokoli bylo na odpor, *jen abychom* nadřečeného účelu dosáhli, ač k jinému účelu ve své platnosti zůstati mají.

41. Chceme však, aby opisům a otiskům tohoto listu, rukou některého notáře veřejného podepsa-

ným a pečetí nějaké osoby v hodnosti církevní postavené opatřeným, tatáž vůbec věrohodnosť při soudu i mimo něj se přisuzovala, která se samému tomuto prvopisu (originálu), když se kde předloží neb proukáže, přisuzuje.

Dáno v Římě
u Panny Marie Větší pod prstenem rybářovým
dne 21. července 1773,
našeho papežství roku pátého.

A. kardinál Negroni.